

MAGYAR TEMETKEZÉS

ÚJ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG
AZ OTEINÉL

IGAZGATÓVÁLTÁS
SZÉKESFEHÉRVÁRON

ELSŐ SZLOVÁK KIÁLLÍTÁS

TEMETKEZÉSI SZOKÁSAINK

EMLÉKFUTÁS VORONYEZSBE

MAGYARORSZÁG EGYIK
LEGJELENTŐSEBB SÍRKERTJE

20 ÉVE INDULT ÚJRA
A KECSKEMÉTI
REFORMÁTUS TEMETŐ

KEGYELETITERMÉK-GYÁRTÓK
AZ ÉV VÁLLALKOZÓI

TEMETŐFEJLESZTÉS
AZ ORMÁNSÁG KÖZEPÉN

HOGYAN LÁTJÁK
A KORMÁNYRENDELET-
TERVEZETET A GYÁRTÓK

ORSZÁGOS TEMETKEZÉSI EGYESÜLET ÉS IPARTESTÜLET

OTEI

◆ *Keletfa*

Minőség és tradíció

◆ *Keletfa*

H-4405 Nyíregyháza,
Lujza u. 6.

Mobil: 36 (30) 638-4220

Tel.: 06 (42) 460-782

Fax: 06 (42) 460-783

www.keletfa.hu

Tisztelt Kollégák, kedves Olvasók!

Köszöntjük Önöket az új évfolyam első lapszámában!

A tavaszi napsugár bennünk is új reményeket ébresztett és megújult erővel, lendülettel vetettük magunkat lapunk írásába, szerkesztésébe. Igyekeztünk újfent színes és tartalmas hírekkel, történetekkel megtölteni ezt a néhány oldalt, melyek reméljük az Önök tetszését is elnyeri.

2013. február 14-én rendkívüli közgyűlést tartott az OTEI, amely során új ellenőrző bizottságot alakítottak és új elnökségi tagot választottak. A tagokról részletesebb információt az erről szóló cikkünkben olvashatnak.

Bemutatjuk Önöknek a Fejér Megyei Önkormányzatok Temetkezési Kft. új igazgatóját, Rönkös Józsefet. A vele készült riportból bepillantást nyerhetnek szakmai célkitűzéseibe. Megismerkedhetnek cikkeinkből az ősi magyar temetkezési kultúrával és a nem oly régi Dél-Dunántúli temetkezési szokásokkal.

Előző számunkban hirdettük, hogy Szlovákiában a Temetkezési Vállalkozók és Krematóriumok Szövetsége megrendezi az első temetkezési kellékek kiállítását. A mostani kiadványunkban olvashatnak és láthatnak néhány képet a kiállításról.

Több írásunk is az emlékezéssel foglalkozik: emlékezünk a Don-kanyarban életüket áldozó II. hadtest katonáira, illetve a II. világháború polgári áldozataira.

Már szinte elképzelhetetlen, hogy kiadványunk úgy érne véget, hogy ne tárjuk Önök elé Isten egy szolgájának életútját. Most Varga László plébánossal ismerkedhetnek meg, aki áldozatos munkát végez a társadalom perifériájára szorult emberek lelki üdvéért, felemelkedéséért.

Varga József

a szerkesztőbizottság elnöke

Magyar Temetkezés kegyeleti szakmai kiadvány

Megjelenik negyedévenként
Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület (OTEI) lapja

Felelős kiadó

Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület elnöksége
1086 Budapest, Fiumei út 16.

Szerkesztőség

Hírös Temetkezési Kft.
6000 Kecskemét, Mátyás király krt. 38.
Tel.: +36-30/9855-424; Fax: 76/ 504-943
E-mail: magyartemetkezes@gmail.com

A szerkesztőbizottság tagjai

Balogh Károly, Marján Tibor, Puskás Béla, Szekrényes András, Varga József (elnök)
Nyomda: Print 2000
Nyomdai előkészítés: Pixelgraf

TARTALOM

ELŐSZÓ	1
OTEI RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉS	2
ÚJ IGAZGATÓ A SZÉKESFEHÉRVÁRI KÖZPONTÚ TEMETKEZÉSI CÉG ÉLÉN	3
DREZDA – PRÁGA	4
LEONARDO	4
MAGYAR TEMETKEZÉSI KELLÉKGYÁRTÓK ÉS FORGALMAZÓK EGYESÜLETE	5
KIÁLLÍTÁS SZLOVÁKIÁBAN	6
FOLYTATÓDIK A SZAKEMBER-KÉPZÉS AZ OKT ÁV-NÁL	7
TEMETKEZÉSI SZOKÁSOK DÉL-DUNÁNTÚLON	8
HOL SÍRJAİK DOMBORULNAK	10
SÍRJAİK HOL DOMBORULNAK?	11
ÜNNEPÉLYES SZENTMISE ÉS MEGEMLEKEZÉS A NYÍREGYHÁZI HŐSÖK TEMETŐJÉBEN	12
A KECSKEMÉTI REFORMÁTUS TEMETŐ ÚJRAINDÍTÁSÁNAK 20. ÉVORDULÓJA	13
HÍREK – ESEMÉNYEK	14
MEGEMLEKEZÉS BUDAPEST II. VILÁGHÁBORÚS POLGÁRI ÁLDOZATAIRÓL	16
SÉTA A FARKASRÉTI TEMETŐBEN	18
A „RADÓ DEZSŐ” XVII. ORSZÁGOS IFJÚSÁGI ŐSZI KEGYELETI VIRÁGKÖTÉSZETI VERSENY	20
ŐSEINK TEMETKEZÉSI SZOKÁSAI	22
BÉKE PORAIKRA	23
A CSEND BARÁTJA, AKI HAGYJA DOLGOZNI AZ ANGYALOKAT IS...	24

OTEI rendkívüli közgyűlés

Az OTEI legutóbbi, rendkívüli közgyűlésére

2013. február. 14-én került sor, a BTI Zrt. kormányvájójában.

A közgyűlés megtartásának legfőbb indoka, az új ellenőrző bizottsági tagok megválasztása volt, a korábbi, lemondott ellenőrző bizottság helyett. Az újonnan létrehozott ellenőrző bizottság az alábbi személyek megválasztásával jött létre:

Dorogi János

a gyulai Pietas Kft. ügyvezető igazgatója 1997. óta. Gyulán kívül, még több városban végez a kft. temetkezési, temető üzemeltetési szolgáltatást. Jelenleg 11 temetőt üzemeltetnek Gyulán és vonzáskörzetében.

Dr. Gerencsér Balázs

a SziGÜ Temetkezési Cégcsoport vezetésének tagja. A cégcsoport Budapesten, Pest megyében és Bács-Kiskun megyében végez temetkezési szolgáltatást.

Kiskós Ferenc

a 2007-ben alakult Vas Megyei Önkormányzat Vagyonkezelő Kft. ügyvezetője. A társaság kezelésébe 2007-óta tartozik

a Vas Megyei Temetkezési Vállalat, és jelenleg Kegyeleti Ágazatként működik a vállalkozáson belül, ellátva a kft. fő tevékenységi körét, a temetkezési szolgáltatást. Üzemeltetési szerződés keretében 21 temető gondozását végzik Szombathelyen, valamint vonzáskörzetében.

A közgyűlés további napirendi pontja szerint, a korábban lemondott elnökségi tag,

Jurácsik Zoltán helyett, az SZMSZ alapján sor került az új elnökségi tag megerősítésére, **Benák Mihály** személyében, aki a szegedi Funerál Kft. ügyvezetője.

Az újonnan megválasztott ellenőrző bizottsági tagoknak, valamint az OTEI elnökségében szerepet vállaló Benák úrnak további munkájukhoz sok sikert kívánunk.

Varga József

Közlemény

A 2012. októberi lapszámunkban megjelentetett HINTÓ hirdetésben a Kegyelet Sírkő Kft. tulajdonában lévő gyászhintó képe szerepel.

A kunadacsi vállalkozó hintója és a képen szereplő hintó kétségtelenül hasonló, de a további félreértések elkerülésére közöljük, hogy hirdetőnk tévedésből adta fel a megjelenített képet szerkesztőségünkbe, saját hintójának képe helyett. Kérjük fentiek szíves tudomásulvételét!

Szerkesztőbizottság

Új igazgató a székesfehérvári központú temetkezési cég élén

Mint ismeretes Kalmár Tibor, aki több évtizedig menedzselte a Fejér Megyei Önkormányzatok Temetkezési Kft.-t (a volt Fejér Megyei Temetkezési Vállalatot) 2012-ben nyugdíjba vonult.

Az önkormányzat-tulajdonosok a 2012. augusztus 10-ei taggyűlésen új igazgatót választottak, a befutó a szakmában nem ismeretlen menedzser, Rönkös József lett.

Gratulálunk a kinevezéséhez! Hogy jött az ötlet, hogy megpályázza a pozíciót?

A temetkezési szakma nem volt ismeretlen számomra, a Székesfehérvár Városgondnoksága Kft.-nél vezetői beosztásban dolgozom, felelősségem kiterjed a temetőüzemeltetésre.

Ezt a munkakört 2004-től látom el, jelenleg is. Ez alatt az idő alatt elvégeztem a temetkezési szolgáltató, valamint a parkgondozó tanfolyamot.

Milyen világból érkezett a temetkezésbe?

Több, mint 25 évet töltöttem el a Magyar Energiaipar területén különböző vezetői beosztásokban. A munka mellett vizsgaelnöki tevékenységet is végzek a képesítéseimnek megfelelő oktatási tárgyakra. A temetkezés világába véletlenül kerültem. Megpályáztam a Városgondnokságnál ebben a beosztásban dolgozó munkatárs nyugdíjazását követően meghirdetett állást, amit el is nyertem, ettől kezdve egyre jobban sikerült megismerni ezt a szép szakmát.

A kívülállóként egyszerűnek tetsző munka a mindnapokban összetett, komoly feladatot jelent. A szakmai si-

kerélmények mellett nagyon jó érzés segíteni a megszorodott szívű hozzátartozókon, ezzel is enyhítve fájdalmukon.

Milyen kihívásokkal küzd az Ön vállalata?

A Fejér Megyei Önkormányzatok Temetkezési Kft. – hasonlóan az ezzel a területtel foglalkozó gazdasági társaságokhoz – több irányú kihívással néz szembe napról napra. Egyszerre kell eleget tenni a gazdasági élet kihívásainak ahhoz, hogy a cég nyereséggel tudjon működni, továbbá a mai kor-

nak megfelelő arculatot, technikai felszereltséget, és empátiakészséget folyamatosan biztosítani a szolgáltatás során, ugyanakkor mindig szem előtt tartva a végtisztesség megadásakor az emberi méltóságot, valamint a kegyeleti alapjog elvárásait.

Van-e olyan konkrét elképzelése a közeljövőt illetően, amit meg kíván osztani a Magyar Temetkezés olvasóival?

A 2013-as év legfontosabb feladata számomra a Székesfehérvári Kegyeleti Központ létrehozása a Béla úti köztemető területén, ahol a temetővel, temetéssel kapcsolatos összes ügyet egy helyen el lehet intézni. Megítélésem szerint ez a fejlesztés helyes útja.

Köszönjük a gyors interjút, sok sikert kívánunk a munkájához!

A tervek megvalósításáról és a cég fejlődéséről a Magyar Temetkezés későbbi kiadásában olvashatnak.

Szerkesztőbizottság

Drezda–Prága

Időpont: 2013. május 22–26. (5 nap/4 éj)

Utazás: Autóbuszal budapesti indulással

Szállás: 4* ill. 3* szállodában, 2 ágyas szobában, 1 ágyas felár: 51.000,- Ft/fő

Ellátás: reggeli (büfé)

1. nap:

Indulás Budapestről a BTI központjától. Fel szállási lehetőség az M1-es autópálya vonalán. Rövid megálló és gyalogos városnézés magyar nyelvű idegenvezetéssel Pozsonyban (3 óra), Majd utazás tovább Drezdába. Érkezés után a szálláshely elfoglalása majd szabad program. Este fakultatív vacsoralehetőség egy helyi étteremben. Éjszaka a szálláshelyen. Napi utazás 700 km.

2. nap:

Reggeli után fakultatív városnézés helyi idegenvezetővel, Drezda nevezetességeinek a megtekintése és a Zwinger kiállításának a felkeresése. Szabad program. Éjszaka a szállodában.

3. nap:

Reggeli után utazás autóbuszal Drezdába. Egész napos szakmai program a Pieta temetkezési szakkiállítás felkeresése. Fakultatív vacsora. Éjszaka a szálláshelyen.

4. nap:

Reggeli után utazás Prágába, félnapos szakmai program, melyet városnézés vezet be, majd pedig látogatás a régi zsidó temetőben, és a Vysehrádon lévő nemzeti temetőben. Ezt követően szabad program. Este fakultatív vacsora egy helyi étteremben. Éjszaka a szálláshelyen. Napi utazás: 160 km.

5. nap:

Reggeli után utazás Magyarországra. Útközben 3 óránkénti megállókkal. Igény esetén rövid megálló Telčben a világörökség részét képező kisvárosban. Érkezés Budapestre a késő esti órákban. Napi utazás: 540 km.

Részvételi díj:

4*-os szállodában

35 fő esetében: 91.900,- Ft/fő

16 fő esetében: 129.700,- Ft/fő

3*-os szállodában

35 fő esetében: 81.900,- Ft/fő

16 fő esetében: 119.700,- Ft/fő

A részvételi díj magában foglalja: az útiköltséget, a megadott szállás és ellátás díjait, magyar nyelvű idegenvezetést és csoportkísérést. Külön fizetendők: a belépők, Pieta kiállítás: 12,- EUR, az utasbiztosítás BBP (2.500,- Ft/fő) és a helyi közlekedés, valamint a fakultatív programok díjai.

Nebehaj Barbara

Leonardo

A Budapesti Temetkezési Intézet

Zrt. 2011. februárjában a Tempus

Közalapítvány által meghirdetett

partnerségi programban pályázott.

Sikeres pályázóként 2011. júliusában megkezdte együttműködését a francia, olasz, szlovák partnerekkel „A temetkezési mesterségek szektora Európában” projekt keretén belül. A projektet az Európai Bizottság finanszírozza.

A projekt során a partnerek elkészítették:

- az országokra jellemző temetkezési szokásokról, helyi szabályozásokról a monográfiát,
- a temetkezési szakmák monográfiát,
- honlapot, logót készítettek a programnak,
- a partnertalálkozókon szakmai programokon vesznek részt: temetőt, koporsógyárat, kerámiakép készítő műhelyt, krematóriumot látogatnak meg.

A projekt negyedik találkozójának 2012. október 15–16-án Calabriában, Cosenza városában adott helyet a nemzetközi „Formation aux métiers du funéraire en Europe”, melyet több európai szervezet is közösen támogat és bonyolít, a Leonardo program keretében.

A projektnek, a 2 éves oktatási partnerség során az a célja, hogy egy nemzetközi operatív teret alakítson ki a temetkezési szektort érintő állandó képzések és tapasztalatcserék témakörében, mely teret a résztvevő országok az együttműködésére és kapcsolattartására alapozva; eszmecserét alakíthatnak ki a gyakorlati és elméleti kérdésekben, a tapasztalatokról és alkalmazott módszerekről.

A Promidea Cooperativa Sociale szervezet, aki ez alkalommal vendéglátóként mutatkozott be, az Iffpf Institute Francaise des Formations aux Métiers du Funéraire koordináló szervezetén kívül a nemzetközi társaságon részt vettek még a l'Académie de Formations de Spiska Nova Ve – szlovák képzési szervezet –, a Budapesti Temetkezési Intézet Zrt. – Magyarországról – és a Sud Concept – Korzikáról.

A látogatás során, mely érintette a térség temetkezési szektorban működő jelentősebb gyártó és kereskedelmi cégeit:

– Ditta Barberio Giovanni, azienda Fratelli Marra srl di San Giovanni in Fiore, ahol a partnereket Giovanni laquinta, a község önkormányzatának társadalmi kérdésekre felelős képviselője fogadta,

– a Cristal Color S.a.s

– a Velpass srl di Castrolibero,

a munkacsoportnak lehetősége nyílt, hogy megismerje az olasz temetkezési szokásokat, gyártókat, kiemelve a calabriai térség egyéni sajátosságait.

A kérdéses kezdeményezés tehát nemcsak egy nagyon fontos momentum a fejlődésre egymás kölcsönös megismerése által, hanem egyben egy lehetőség is a nemzetközi együttműködés megerősítésére és elmélyítésére a szervezeten belül együttműködő partnerek között, annak érdekében, hogy együtt kialakítsanak egy olyan nemzetközi lélegzetvételű gondolati megközelítést, mely egyedülálló és közös, felöleli mind a szakképzéseket, mind a kompetenciaszintek hitelesítését a referenciarendszerekben.

A találkozó egy összegzéssel zárult; visszatekintve a projekt keretein belül már elvégzett tevékenységekre, és meghatározva a jövőbeli akciók kivitelezését a Korzikán megrendezésre kerülő következő találkozó előtt.

Nebehaj Barbara

Magyar Temetkezési Kellékgyártók és Forgalmazók Egyesülete

A temetkezési kellékgyártók soros közgyűlésüket Esztergomban tartották, a házigazda ezúttal Farkas László, az Emléktárgy Kft.

tulajdonosa volt.

A legfontosabb napirendi pont az elmúlt napokban kiszivárgott, a temetkezési szakmát igen negatívan befolyásoló kormányrendelet-tervezet gyártói oldalt érintő szakaszának megvitatása volt.

Természetesen nem lehet a kérdést csak a gyártók, vagy csak a temetkezési vállalkozók szemszögéből nézni, mert a tervezett kormányrendelet mindkét szektor számára nagyon komoly gazdasági hátránnyal járna, sőt a jelenleg is jövedelmezőségi problémákkal küzdő szakma számos szereplője bezárhatja a boltját.

Az ülésen elhangzott, hogy a kormányzati beavatkozás (ti. börtönök gyártsák le a szociális koporsókat, amit a temetkezési cégeknek kötelezően át kell venniük) nem elfogadható egy olyan területen, ahol kisvállalkozások nyílt piaci környezetben versenyeznek egyre hatékonyabb termékekkel a vevőkért. A gyártók embereket foglalkoztatnak, fejlesztéseik egy részéhez olyan támogatásokat és hiteleket vettek igénybe, amelyek létszámtartási kötelezettséggel járnak. Az ingyenes temetés ígérete a választók felé ebből a szempontból nagyon komoly áldozattal is járhat, a temetkezési kultúrát méltatlan szintre züllesztetheti (szégyenparcella, szégyenkoporsó, hamvasztások átlátósága).

Az egyesületi ülésen az a javaslat született, hogy a gyártók jelezzenek a minisztérium felé olyan alternatívákat, amely a kormányzati szándékkal konform, egyben nem veszélyezteti a vállalkozások jövőjét, a magántulajdon biztonságát. Eszerint a kormány azt a pénzt, amelyet kifizet a hatékonytalan, minőségileg silány koporsókért, valamint az állami üzemek feltőkésítésére, adja oda alanyi jogon (avagy szociális alapon) a te-

metetőnek (a temetkezési cég számlájára utalva). A szakmai álláspont szerint ez a változat a költségvetést 6-8 milliárd forinttal terheli meg, és elegánsan elkerülhető az a botrányos reakció, ami a temetkezési kultúra inflálódásával előállhat.

A gyártók az ülésen megjegyezték, hogy támogatják a temetetőik állami úton való segélyezését. Erre számos országban van példa mind Kelet-, mind Nyugat-Európában. Arra kéri a kormányt, hogy értessék meg a temetkezési szakma mélyebb összefüggése is, méressék fel a tervezett intézkedés társadalmi és gazdasági hatása, legyenek megvizsgálva a tervezett intézkedés gazdasági törvényekre, valamint magyar- és európai versenyjogi előírásokra vonatkozó összefüggései. Egy esetleges kormányzati szociális koporsó beszerzésen kapjon lehetőséget valamennyi magyar vállalkozás, ne csak a börtönök.

Többen jelezték az ülésen, hogy a gyártói oldal már most is előnytelen feltételekkel kínálja a szociális koporsókat azért,

hogy a temetkezési szakma tudjon megfelelni a súlyos válságban élő emberek méltó eltemetetésének. A közöltséges és szociális alapú kellékek (ún. szociális egységcsomag, melynek tartalma egy koporsó, kereszt, textilkiegészítők) ezen beszállítóknak köszönhetően 20-25 ezer forintért elérhetőek az ország bármely pontján. Amennyiben ezt a termelői árat a börtönlakók nem tudják teljesíteni, akkor a tervezett intézkedés nem lesz más, csak egy rossz gazdasági döntés, amelyet végső soron a választók fizetnek meg, és a szabadverseny elve is csúnyán sérülni fog. Arról nem is beszélve, hogy veszélybe kerülnek azok a kisvállalkozások, akik egykor „mertek nagyok lenni”. Olyan vállalkozások, amelyek Európa számos országába exportálják a koporsókat, textíliákat, ráadásul évek óta munkahelyeket teremtenek a romló piaci környezet dacára.

Balogh Károly

Kiállítás Szlovákiában

A szlovákiai Trencsénben rendezte meg a Szlovák Temetkezési Vállalkozók és Krematóriumok Szövetsége első temetkezési kellék kiállítását.

Trencsén vára, a Vág jobb partján, egy 260 méter magas sziklán állt már 1069-ben. Sikerrel tartóztatta fel többek között 1108-ban Szvatopluk cseh király seregét is. 1241–42-ben ellenállt a tatároknak is. A vár urai az 1200-as évek közepén a Cseszniekiek voltak, de 1302-ben Vencel cseh király elvette tőlük és Csák Máténak adta, akinek a vár tartományi székhelye lett. Csák halála után Károly Róbert foglalta el, így lett királyi vár. Majd a Hunyadiakhoz került. 1704-ben a kurucok elfoglalták, de megtartani nem tudták. Itt zajlott 1708-ban a vesztes trencsényi csata. A várat 1790-ben végül tűzvész pusztította el. Maradványait az 1970-es években helyreállították. A várost Luxemburgi Zsigmond szabad királyi várossá nyilvánította, s ebben az időben a Magyar Királyság legjelentősebb városai közé tartozott. Ebbe a patinás városba szervezte Ladislav Striz elnök és a SAPaKS egyesület a temetkezési kellékek bemutatóját.

A kiállításon 34 kiállító termékét mintegy 600 látogató nézte meg a 3 nap alatt. A látogatók nagy része szlovák vállalkozókból állt.

A kiállítók között két OTEI vállalkozás is jelen volt, mindkettő a helyi kereskedő céggel közös standon állított ki.

A Karsol Kft. a Pastorek céggel közösen mutatta be az itteni piacra szánt termékeit, a KELETFA Kft. pedig a Jade Komárom vállalkozással közösen győzte meg a mostani és

leendő vásárlóit a magyar koporsógyártás versenyképes áairól és magas minőségi színvonaláról.

A kiállítás jó értelemben vett show elemeket is felvonultatott. Jelmezes fiatalok a Halál és a lányka jelmezében és története alapján riogatták az érdeklődőket, míg a Magyarországról érkezett lovas gyászokci a szabad területen cirkált.

A kiállítás legjobb standjának járó díjat Tomas Striz, a Topa Firma üvegbe zárt emlékeket bemutató termékeivel nyerte el.

A második díjat pedig a KELETFA-JADE kiállító területe érdemelte ki.

A kiállításnak jelentőssajtó visszhangja is volt, hiszen a Markiza (legnépszerűbb tv) esti híradója és a Cas című újság is terjedelmesen foglalkozott vele.

Amint azt Striz úr elmondta, szeretnék, ha hagyományá válna a kiállításuk és 2 évente szeretnék megismételni.

A legközelebbi időpontja: 2014. november 13–15. Trencsén.

Marján Tibor

Folytatódik a szakemberképzés az OKTÁV-nál

Folyamatosan indít temetkezési szolgáltató képzést az OKTÁV Zrt. Esztergomban.

Az ősszel indult tanfolyam írásbeli és gyakorlati vizsgájára 2013. január 25-én, míg a szóbelire 2013. január 30-án került sor. A hallgatók nagy része már jó néhány éve a szakmában dolgozik. Mos is sok olyan fiatal volt közöttük, akik a családi vállalkozásban a szüleiket szándékoznak felváltani a későbbiek során.

Rendhagyó módon a Fővárosi Temetkezési Intézet is beiskolázott 14 főt temetkezési asszisztens képzésre, ők rendkívül jól felkészültek voltak.

A tanfolyam résztvevői között most csak 1 fő volt szakmán kívüli, ő angoltanári állását szándékozik felcserélni a temetkezéssel. A vizsgán végül is 25 fő tett tanúbizonytságot temetkezési szolgáltatóként 4,64 átlaggal. Temetkezési asszisztensként 16 fő végzett, az eredményességük 91%-os volt.

Antal Ferenc

Temetkezési szokások Dél - Dunántúlon

II. rész

Kultúránk története, mint valamennyi népé, az ember és a halál viszonyának közvetett és közvetlen megfogalmazását is őrzi. Krónikáink, törvényeink tartalmaznak a temetkezésre, temetőkre, élők és holtak viszonyára vonatkozó adatokat, mint a művészet és az irodalomtörténet. A halál történelmi koronként, egyéni élethelyzetenként, vallásonként és társadalmi rangként változó felfogása, sajátos jelképiséget képvisel a temetőkből, a sírokon és a sírjeleken. A temetési szokásaink őrizték meg legjobban az ősi rítusokat.

A koporsó

A koporsót iparosok, koporsókészítők vagy ügyes fagaragók fenyő-, tölgy-, szil- vagy ritkábban dióféből készítették. A koporsó színe utalt a halott korára, esetleg a nemére is, pl. idősebbeket feketére, gyermekeket világoskékre, rózsaszínre, fehérre, lányokét, legényekét fehérre, kékre, zöldre festették. A nevet a koporsó fedelének bal oldalára, a halott korát, halálának idejét a jobb oldalára írták. A koporsóba a halott kedves tárgyait tették. Előfordult az is, hogy a régebben elhalt hozzátartozó tárgyait is odahelyezték, hogy majd a másvilágon adja át a már korábban elhunytaknak.

A halott búcsúztatása

A háztól való temetésnél kivitték a halottat az udvarra, ahol az egyházi szertartás folyt. Az egyházi szertartás után a kántor elbúcsúztatta a halottat. A halott búcsúztatása énekes, verses formában történt, azoknak az adatoknak az alapján, amelyeket a rokonok a virasztás idején állítottak össze. A kántor egyes szám első személyben, a halott nevében búcsúzott el rokonaitól. A halott búcsúztatása után a koporsót Szent Mihály lován vitték ki a temetőbe. A menet során bevitték a halottat a

templomba is. Ha fiatal leány vagy legény halt meg, megrendezték a halott lakodalmát. Ilyenkor a halottat zászlókkal, zenével kísérték utolsó útjára.

Sírásás

A sírt a rokonok és a barátok, de mindig csak férfiak áshatták ki. A sírásók pálinkázva, a halottra emlékezve közösen ásták ki a sírgödört, és közösen hantolták el a halottat a temetés után. A koporsót köteleken eresztették le a sírba. Szokás volt röögöt dobni a sírba „Legyen neked könnyű a föld!” szavak kíséretében. A néphit szerint, ha valaki röögöt dob a halott sírjára, az könnyebben felejt el a halottat. A hantolás után a hozzátartozók háromszor megkerülték a sírt.

A halotti tor

A temetés ideje alatt a halottas háznál felkészültek a halotti torra. A halotti tort a halott emlékére a halottas háznál a temetés napján estefelé ülték meg. A halottnak is külön terítettek. Az étrend általában kenyér, kalács, bor, pálinka, gulyás, pörkölt, sajt, túró, kásaféle volt. A temetési menet szinte a lakodalmas menetre emlékeztetett, a halotti tor, pedig a lakodalmi vacsorára. A 16. századi protestáns zsinatok figyelmeztették a gyászolókat, hogy kerüljék a hangos jajveszélést, a babonás temetési pompát és a temetés utáni bőséges lakomát. A halotti tor egyházi tilalma az 1930-as évektől a katolikus egyházi közösségekben is általános volt. Az ok a gyakran botrányba torkolló ivászat volt.

Gyász

A halál beálltától kezdve meghatározott ideig tartott a gyász. Mértékét a rokonsági fok és a halott kora is megszabja,

általában hat héttől egy évig terjedhet az ideje. A gyászoló igyekezett az öltözködésében is jelezni a környezete számára a hozzátartozó elvesztését. Elsősorban falusi közösségekben megszólalták azt a rokont, aki megszegte ezeket a szigorú szokásokat.

A gyászolók nem jártak multságba, bálba, lakodalomba, és a gyászidő alatt nem házasodtak. Általános szokás volt a temetés utáni gyászmise.

A temető

Minden társadalom alapvető feladata, hogy az elhunytak részére méltó temetkezési helyről gondoskodjon. A temető nemcsak a sírok összessége, hanem közösségi hely is. A temető szorosan kapcsolódik a lakóhelyhez, ugyanakkor élesen el is válik attól. A temető magán viseli az adott kor szokásait, gyászunk, fájdalomunk kifejezésének látványos eszközeit. A temetőben minden a halottakért történik, de minden cselekedetünk az élőknek szól.

A temetők és az azokban található sírjelek, a magyar temetkezési kultúra fontos és látványos megjelenési formái. A fejfaállítás szokása „ősi” pogány eredetű, melyet a kereszténység évszázadokig háttérbe szorított, mígnem a reformáció korában az új hitre térők elevenítették fel újra, hogy ezáltal a temetőkben is megkülönböztessék magukat a keresztet állító katolikusoktól.

A temetőkultúrára alapvető hatása volt Szent László I. 25 és Kálmán I. 23 törvénycikkének:

„...aki nem templom mellé temetteti az ő halottait: tizenkét napig vezekeljen kenyéren és vízen, kalodába zárva. Ugyan így vezekel az-az úr vagy falubíró, aki a helyi szegény vagy jövevény halottat nem a templom mellé temetteti.”

A XVI. században hazánkban a reformáció térhódításával egy időben a katolikusok és a reformált hitűek között gyakoriak voltak az ellentétek. A katolikusok nem engedtek a temetőkben protestánsokat eltemetni. A különböző felekezetek hívei a temetőben is jelezni kívánták különbözőségüket. A temető különböző részein temetkeztek a katolikusok, a reformátusok, a zsidók és külön

részt foglaltak el a „hitetlenek” és a gyermekek sírjai is. A városokban azonban már más volt a helyzet. A XVI–XVIII. század folyamán a népességszaporulat és a települések növekedése következtében a templomok körüli temetők szűknek bizonyultak, s mindinkább veszélyeztetették az élők higiéniai biztonságát. Egyre több helyen nyitottak újabb sírkerteket a lakott területek határain kívül. A vallási különbségek egyre jobban elkülönültek egymástól, míg a katolikus és református vallásúak megmaradtak egy temetőben különállóan, az izraelita vallásúak külön temetőket hoztak létre holtaknak, fallal körülkerítve.

A XII. században megkezdődött a templomok köré való temetkezés, ami annyira erős hagyománnyá vált, hogy a késő középkortól a XVIII. századig általános gyakorlatnak tekinthető, s még néhol napjainkban is megtalálhatjuk.

A XVIII. század vége óta megnyílt temetők az előre megtervezett, egymásra merőleges utakkal felosztott sírok jellemzik. A sírok itt már nem az égtájhoz, hanem az utakhoz igazodnak. Különösen a temetőkapuk környéke és a fő út menti területek számítanak megkülönböztetett fontosságú, központi temetkezőhelynek a katolikus és a református temetőkben. A társadalmi rang, vagyoni helyzet jelzése a temetőkben is megvalósult. A rangosabb tehetősebb családok sírjai a temető központjában – templomhoz, főúthoz, kápolnához, kapuhoz közelebb – helyezkednek el. A temetők félreeső területére került a gyermekek végső nyughelye. A temetői kultúrák, szokások országosan, régióként is eltérhetnek egymástól.

A sír

A magyarországi temetőkben különböző sírtípusok találhatóak. A falusi temetőkben a sírok alapformája a függőlegesen földbe ásott akna. A helyi hagyományokon múltott ezek mérete és formája. A XIX. század végétől már országos érvényű központi utasítások is befolyásolták méretét. Mivel a sír tulajdonképpen az elhunyt ember házának nevezhető, sok minden befolyásolja az emberek hozzá fűződő viszonyát. Többféle sírforma alakult ki, fontos szempont volt, hogy több koporsót is el tudjanak helyezni egy sír-

aknába. Az olyan vidékeken, ahol kötött a talaj, elterjedt szokás volt a gadarba temetés. A sírknával párhuzamosan a sírgödör alján oldal irányba alakították ki a koporsó elhelyezésére szolgáló üreget. A gyakori földomlások miatt már az 1930-as években tiltották.

A koporsóra visszaszórt többletföldből hantot formáltak. Végleges formája a temetés után egy évvel alakult ki. Mikor leülepedett a sír, újra felhantolták. Erre általában a gyászidő letelte után kerül sor. A hant tartós formáját úgy érték el, hogy kövel körbe rakták a földet, vagy olyan virágokat ültettek, amelyek gyökere megfogta és rögzítette a földet.

Rengeteg babona fűződött a sírhoz. Temetés napján szokás volt sír kiásása. A hiedelmek szerint, ha előző nap már kiásták, akkor az éjszaka folyamán beledől a gonosz lélek, és az oda temetendő elhunyt nyugalma megzavarja. A helyi közösség súlyos kegyeletisértésnek tekintette a síron levő virágok letörését illetve ellopását.

Forró Norbert szakdolgozatának részletét sajtó alá rendezte: Puskás Béla

Magyar Temetkezés kegyeleti szakmai kiadványban

megjelenő hirdetések netto

díjszabásai 2011. január 1-jétől

Borító hátlap:	130 000 Ft
Borító belső oldal	120 000 Ft
1/1 belső oldal	100 000 Ft
1/2 belső oldal	70 000 Ft
1/4 belső oldal	40 000 Ft
1/8 belső oldal	25 000 Ft
1+1 oldalas hirdetés	
OTEI-tagoknak	140 000 Ft

Importőr és külföldi hirdetési felár: +50%

Hirdetésfelvétel:

magyartemetkezes@gmail.com

Hol sírjaik domborulnak

Rendhagyó megemlékezés

Emlékfutás Voronyezsbe

Országgyűlés képviselőházában, 1941. június 27-én jelentette be Bárdossy László miniszterelnök, külügyminiszter, hogy az országot ért, nem provokált támadás következtében Magyarország és a Szovjetunió között a hadiállapot beállt. 1941 nyaráról Kárpát-csoport néven mintegy 60 ezer magyar katona látott el hadműveleti majd megszállási feladatokat Ukrajnában a harctevékenység valamint a megszállási feladatok végrehajtása során folyamatosan voltak veszteségeik. A halottaikat a szálláshely mellett kialakított temetőben temették el. A Kállay-kormány (1942) a németek követelésére küldte a frontra a 200 000 főből álló 2. hadsereget, amelynek mintegy 10 százaléka – kb. 20 ezer fő – volt munkaszolgálatos. Kaposvári és Somogy megyei katonák a IV. hadtest különböző alakulataiban vonultak ki a szovjet hadműveleti területre. A magyar csapatok Voronyesztől délre, a Don folyó (Don-kanyar) mentén mintegy 200 kilométeres arcvonalon foglaltak védelmi állásokat. 1942-ben a védelmi rendszer kiépítésével egy időben gyakran rendkívül heves harctevékenységek folytak a magyar és szovjet csapatok között. A szovjet csapatok a sztálingrádi gyűrű bezárásával egy időben 1943. január 12-én indítottak elsöprő erejű támadást a magyar állások ellen. A hősiesség ellenére a magyar védelmi rendszer összeomlott és megkezdődött a magyar csapatok Kijevig tartó visszavonulása.

Az ukrajnai megszállás és a Don menti harcok ideje alatt pontos kimutatás készült az elesett katonákról és a temetőkről. A táborhelyek mellett kialakított katonatemetőket a tábori lelkes szentelte meg – a magyar katonai hatóságok ezt követően arra törekedtek, hogy a magyar katona halottakat ezekben a temetőkbe temessék. A pravoszláv vallású Ukrajna és Oroszország temetőiben valószínűleg vallási okokból nem temettek magyar katonákat. Egyes esetekben azonban valószínűleg ilyen temetés is előfordult. A temetők gondozására az 1970-es évektől

többször, majd 1985-től rendszeresen volt próbálkozás. A szovjet hatóságok ettől azonban elzárkóztak. Változás a gorbacsovi időszak vége felé következett be, majd igazi átörös a Szovjetunió széthullása után történt. Végre teljesülhetett az a sok évtizedes álmom, hogy méltó helyre kerülhettek a harcokban elesett magyar katonák maradványai. Voronyesztől 40 kilométerre Rudkinóban a Don folyó partján épült meg – majd 2003 májusában került felavatásra – a központi magyar katonatemető. Az emlékhely átadásának egyik feltétele volt, hogy Rudkinótól 5 kilométerre Gremjacsjében magyar részvétellel épüljön egy szovjet emlékmű. A központi magyar temetőben több mint 20 ezer magyar katona és munkaszolgálatos maradványait helyezték el, reményeink szerint örök nyugalomba.

Két kaposvári fiatalember – Szita János, Kovalik Zoltán (jelenleg HM-alkalmazott) – arra az egyedülálló dologra vállalkozott, hogy – a Don menti harcok befejeződésének 70. évfordulója alkalmából – az elesett katonák emlékére futva teszik meg a Kaposvár–Voronyezs közötti távolságot. Céljuk az, hogy vállalkozásukkal felhívják a figyelmet Somogy megye és hazánk II. világháborús áldozataira. Tisztelegnek azok előtt a katonák előtt, akik abban a tudatban vesztették életüket, hogy hazájukat védik. Az emléktúra résztvevői fejet hajtának, és koszorút helyeznek el az útvonalon lévő magyar katonai síroknál, emlékhelyeknél. Az emléktúra kiemelt részének tekintik a rudkinói központi temetőben az ott eltemetett több mint 20 000 magyar katona előtti tisztelgést. A kölcsönösség jegyében kerül sor koszorúzásra Gremjacsjében, a magyar közreműködéssel épült orosz emlékműnél.

Indulásra 2013. április 18-án a kaposvári Hősök templománál – a szentmisét követően – kerülne sor. Az út első szakaszán, a futók ünnepség keretében hajtának fejet Pákozdon az ismeretlen katona sírja előtt (Doni emlékmű).

Kárpátalján koszorúzásra és emléktábla-avatásra kerülne sor Szolyván, a „Málenkij robotra” elhurcolt magyarok emlékparkjában. A magyarországi útvonalon – a települések kérésére – lehetőség lenne helyi koszorúzási ünnepségekre. Ezekben a rendezvényeken terveink szerint közéleti személyek, történészek is részt vennének. A diplomáciai bonyodalmak elkerülése érdekében a Vereckei hágótól az utat autóval teszik meg az emlékfutás résztvevői. Szervezés alatt áll egy autóbusszos út is. Tervek szerint az emléktúra résztvevői és a futók egy időben érkeznének meg a Don-kanyarba.

Puskás Béla

Sírjaik hol domborulnak?

A doni katasztrófa 70-ik évfordulója alkalmából országszerte került sor megemlékezésekre, emlékülésekre és kiállításokra.

A doni katasztrófa 70-ik évfordulója alkalmából országszerte került sor megemlékezésekre, emlékülésekre és kiállításokra. Kaposváron a Mártírok és Hősök Közalapítvány keretében emlékülés neves előadók mutatták be az országos és helyi események hátterét.

Dr. Szakály Sándor történész Magyarország szerepe és részvétele a II. világháborúban, dr. Szabó Péter hadtörténész, a somogyi katonák Don menti tevékenységéről tartott előadást. Bősze Sándor a Somogy Megyei Levéltár igazgatója Somogy, mint háborús hátszög, Kiss Balázs a HM Társadalmi Kapcsolatok és Háborús Kegyeleti Főosztályának szakreferense, pedig a második világháborús magyar emlékművek, emléktáblák állításának jogszabályi hátteréről tartott érdekes előadást. Puskás Béla a Somogy Temetkezési Kft. ügyvezető igazgatója a Somogy megyei II. világháborús katonasírokról és katonatemetőkről tartott diáképes bemutatót. **Dr. Havasi János MTVA határon túli különmegbízottja** a 2011-ben a Don mentén készített „Sírjaik hol domborulnak?” című filmet mutatta be.

Az Egyűd Árpád művelődési központban korabeli fotókon elsősorban a magyar katonák front mögötti tevékenységét mutatták be. A képek korábban még nem kaptak nyilvánosságot. Többségük Somogy megyei – kaposvári és szigetvári – katonákról készültek. Látványos fényképsorozat mutatta be a Don mentén található katonasírokat, katonatemetőket, az egykori lövészárkok mai állapotát. A kiállítást Üveges Gábor egyenruha, fegyver és tárgyi gyűjteménye tette teljessé.

A rendezvényeket a kaposvári Hősök templománál katonai szertartás szerint megtartott megemlékezés zárta, ahol dr. Giber Vilmos képviselő tartott emlékbeszédet.

A 20. század háborúiban közel 800 ezer embert veszített Magyarország. A hősök és áldozatok több mint a fele más országokban van eltemetve. A második világhábo-

rú során elveszett kb. közel 300 ezer katona halottunk, akiknek 2/3-a nyugszik idegen országban (Oroszország, Ukrajna, Románia, Szlovákia, Lengyelország, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria, Németország). Magyarországnak nincs arra lehetősége, hogy katonahalottait exhumálja és hazahozza. Arra azonban van lehetőség, hogy azokon a helyeken, ahol nagyobbak voltak a magyar katonai veszteségek, központi temetőkbe hozzon létre, összegyűjtve és újra temetve az egyes halottakat. Második világháborús katonasírok, katonatemetők exhumálása még nem régészeti dolog. Beazonosítás a magyar katonák esetében csak a „dögcédula” alapján lehetséges akkor, ha az fellelhető. Tömegsírokban csak az állapítható meg, hogy az illető katona oda lett eltemetve, és származása magyar. Ma már a volt Szovjetunió területén is létre lehet hozni emlékhelyeket, fel lehet újítani az egykori temetőket, sírokat, ahol fejet lehet hajtani az elhunytak emléke előtt.

Ma joggal várható el mindenkitől, hogy a helyi szervek, és a lakosság viszonyossági alapon gondozza ezeket a sírokat, temetőket, emlékhelyeket. Így ők is joggal várhatják el tőlünk, hogy mi is gondozzuk a Magyarországon nyugvó katonáik sírját.

Somogy megyében a háború utolsó szakaszában 5916 fő különböző nemzetiségű katona és 4498 fő polgári személy esett áldozatul a harcoknak.

Zsidó személyek közül 4034 főt deportáltak, és kb. 1000 főt, hívtak be munkaszolgálatra. Úgynevezett árzajsidók közül kb. 400 főt hurcoltak el. Somogy megye zsidó lakosságából mintegy 700-800 fő élte túl a deportálást és a megsemmisítő táborokat. A túlélők többsége kitelepült Izraelbe.

Puskás Béla

Ünnepélyes szentmise és megemlékezés a nyíregyházi Hősök temetőjében

2012-ben immár 6. alkalommal szervezett a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Temetkezési Vállalat mécses gyűjtést a nyíregyházi Dugonics utcán lévő első világháborús temetkezési helyen, a Hősök temetőjében.

Megtisztelte jelenlétével az eseményt S. E. Mons. Bíró László püspök, katonai ordinárius, aki a temetőben felállított táborigi oltárnál szentmisét mutatott be az itt nyugvó elhunytakért is, akikért talán soha sem vagy már nagyon régen mutattak be szentmisét. (Reményeink szerint a gyertyagyújtásokhoz hasonlóan a Hősök temetőjében nyugvó elhunytakért bemutatott szentmise is hagyománnyá válik Nyíregyházán.) Többszörös, szimbolikus jelentése is volt a helyszínnek, a táborigi oltárnak és a sáornak. Valamikor a templomokat a szentek sírjai fölé emelték. A temetők a templomok körül létesültek és cinteremnek hívták a templom körül lévő, fallal körülvett temetőt. Az ószövetségi időben a vándorló zsidóság számára a sátor – a szent sátor – volt az Istennel való találkozás helye, a „találkozás sátra”, mely elnevezés arra az isteni kinyilatkoztatásra utal, melyet Mózes kapott: „Ott fogok veled találkozni, s a törvény ládáján álló két kerub között, az engesztelés táblájáról közlöm veled mindazt, amit általad Izrael fiainak mondani akarok.” (Kiv 25,22). Számunkra, ott jelen lévő számára most az az általunk felállított sátor, a benne lévő oltár és az ott végzett szentmise jelentette az Istennel való találkozás helyét. Szentbeszédében püspök atya mindenszentek ünnepe kapcsán beszélt arról, hogy szent az az ember, akivel ha beszélünk, tudom, hogy van Isten. Méltatta az itt eltemetett fiatalokat, akik közt magyar, osztrák, olasz, német, orosz, lengyel, szerb, román, bosnyák fiak és testvérek,

völégények és édesapák vannak, és idegen földben, békésen egymás mellett alusszák örök álmukat az értelmetlen háború miatt. A liturgiára elfogadta a vállalat meghívását a görög katolikus, az ortodox, a református, az evangélikus, a methodista, a baptista és az izraelita egyház is.

Az időjárás a szorgos előkészítés ellenére sem vette pártfogásába a külön busszal is érkező embereket. Mégis egy maroknyi, az itt nyugvók iránt hálás kis csoport őszinte főhajtása zajlott a szakadó esőben! Az egyházakon kívül meghívást kaptak és megjelentek a városi képviselők, a katasztrófavédelem, a rendőrség, a polgárőrség, valamint több külképviselet, állami és önkormányzati intézmény és vállalat vezetője és a városvédő egyesület tagjai. A szentmise végén, a felekezeti megemlékezések után, beszédet mondott a város alpolgármestere, Jászai Menyhért. Ő is megerősítette, hogy nem feledhetjük a városunkban nyugvókat. Míg idegen földön sok ezer magyar van gondozott sírokba eltemetve, addig mi az itt nyugvókról kell, hogy tisztelettel emlékezzünk. Beszélt – püspök úrhoz hasonlóan – azokról a családokról is, akik soha sem kapták vissza ezeket az embe-

reket. Őket, akiket felekezeti hovatartozástól függetlenül (baptista, evangélikus, görög keleti, izraelita, mohamedán, református, római katolikus, unitárius...) temettek a borzalkam időszakában ide. Nekünk, a ma élő nemzedéknek kell gyerekeinket megtanítani az emlékezésre és a méltó kegyelet gyakorlására. A szentmise után a megemlékezés virágait helyezte el az ukrán konzul, és egy osztrák katona sírjánál elhelyezték az Osztrák Fekete Kereszt Hadisírgondozó szervezet által küldött „Emlékezés koszorúját” is.

A jelenlévők, ezt követően megkísérelték a zuhogó esőben a sírkövek tetején meggyújtani az emlékezés mécseseit a már sötétedő temetőben.

A háború szembefordította egymással és elszakította egymástól az embereket és a nemzeteket, értelmetlenül sok-sok áldozatot követelve. De ha tanulunk a múlt hibáiból és méltóképpen tudunk emlékezni az itt nyugvó áldozatokra, akkor éppen ezek a hadisírok lehetnek azok, melyek újból összeköthetnek embereket, népeket, nemzeteket és hozzásegíthetnek ahhoz, hogy soha többé ne legyen háború és ne csak békésen egymás mellett nyugodni, hanem „Isten békéjében”, békésen egymás mellett élni is tudjunk.

Jövőre lesz az I. világháború kitérésének 100. évfordulója. A méltó megemlékezéséhez szükséges lenne az első világháborús katonai sírokról, temetőkről pontos nyilvántartást készíteni, a sírokat, temetőket rendbe hozni. Ehhez a kormány, a helyi önkormányzatok, a hadisírgondozók és a temetőüzemeltetők kölcsönös együttműködésére és anyagi források biztosítására van szükség. Reméljük, hogy a még hátralévő idő elegendő lesz a méltó megemlékezések előkészítéséhez!

Hódi Miklós, Román Csaba

A Kecskeméti Református Temető újraindításának 20. évfordulója

Fotókiállítással emlékeztek meg a kecskeméti református temető újraindításának 20. évfordulójáról.

A reformáció hetének rendezvénysorozatán belül, 2012. október 30-án ünnepélyes ke-retek között került sor annak a kiállításnak a megnyitójára, mely a csaknem 230 eszten-dős református temetőnek állított méltó emléket.

A kiállításnak a Kecskemét szívében fekvő Cífrapalota kiállítóterme adott méltó ott-hont. A megnyitót, közel száz érdeklődő tisz-telte meg jelenlétével, köztük a Kecskeméti Református Egyházközség vezetői.

A nyitóbeszédet Varga Nándor elnök-lel-kész (2013-tól az igazgatótanács elnöke), Zombory István temetőgondnok és Varga József, a temetőt üzemeltető Hírös Temet-kezési Kft. ügyvezetője tartották.

A temetőbe 1778-ban temettek először, és 1964-ig a temető lezárásáig zavartalan mű-ködött. 1964-ben a városi tanács végreható bizottságának határozata alapján Kecskemét városának valamennyi felekezeti temetőjét lezárták, és közel 30 éven keresztül csak az akkor megnyitott köztemetőt lehetett tem-etkezési céllal igénybe venni.

A Kecskeméti Református Egyházközség ki-tartott lezárt temetője mellett, még akkor is, ha sokáig csak vágyott ideának tűnhetett a temető újraindítása, melyre végül 1992.-ben sor kerülhetett. A temető rehabilitáci-

ós munkálatai, az újraindítással kezdődtek, és máig tartó folyamatot jelentenek. Az újra-nyitáskor dokumentált állapotokat, valamint az azóta megvalósult felújítási fejlesztési fo-lyamatot is nyomon követhették a kiállítás megtekintői, a temetői képeket bemutató fotósorozatokon.

„Egy temető, egy egyházi temető, minden-kori tükrre, leképeződése az egyházának, a fenntartó közösségének. Ezért nem lehet egy egyházi temetőt kizárólag gazdasági ol-dalról megközelíteni, gazdasági, üzemelte-tési egységként kezelni.

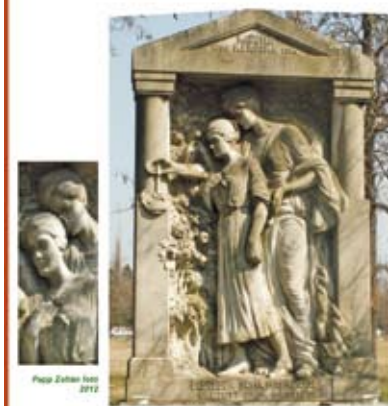
A temető rendje és megjelenése egyál-talán nem alárendelt dolog, alárendelt kérdés. Nagy feladat hárul a temető fenntartójára, őrére, az ott dolgozókra. Azt ő feladatuk a kegyeletet sértő cselekedetek meggátolása, a rend fenntartása, a temető megfelelő, kul-turált működtetése. Mert a temető, egy egy-házi temető, a mi temetőnk, nem csupán egy közegészségügyi, higiéniai hely, szakrá-lis és kultikus erővel is bír, és ezeket minden esetben figyelembe kell venni, figyelemmel kell kísérni a legfőbb feladatok között.

A temetőt nem magunknak építjük, működ-tjük. A temető nem a miénk. A temető az elhunytaké, és a jövőé, amely abból fog sok mindent kiolvasni, hogy elődjeik hogy sáfár-kodtak őseik lelkével, földi maradványaikkal és sírhantjaikkal.” – hangoztak el a fenti mon-datok Zombory István nyitóbeszédében.

Szabó Zoltán

Katona Klárka 1914

A hányatott sorsú gyönyörű síremléket a hasonló életpályát bejárt Finta Sándor faragta.

Hírek – események

Összeállította:
Puskás Béla

Sírkövön ilyen feliratot még nem láttál!

A világon számos furcsa és megdöbbentő temető található, azonban olyan, mint amilyen Vermontban helyet kapott, sehol máshol nem látható. Az itteni temetkezőhely létrehozói szerint ugyanis az ízek is képesek meghalni, ebből kifolyólag pedig szükség van egy helyre is, ahol megemlékezhetnek róluk. Az Amerikai Egyesült Államokban található, New England-i Vermont a tengerentúlon széles körben ismert a Ben&Jerry's fagyiról, olyannyira, hogy az állam egyik legnépszerűbb látványosságának számít a cég által működtetett jégkrémgyár.

Ben és Jerry 1978-ban először egy burlingtoni benzinkútnál árultak fagyit, majd önálló céget alapítottak, mely hamar kinőtte magát, köszönhetően többek között változatos és ötletes ízeknek. Utóbbiakból újabbak és újabbak születnek meg minden évben, míg a kevésbé kedveltek előbb-utóbb kikerülnek a repertoárból. Azonban, hogy emléküket tisztelgessenek, Ben és Jerry temetőt hozott létre az egyes ízeknek. A népszerű Waterbury jégkrémgyár mögött, egy dombon található a Flavor Cemetery, azaz az Íztemető, ahol műanyag sírkövek százait lehet meglátogatni. A fagyaltgyár temetőjét számtalan turista látogatja meg minden évben, emellett gyárlátogatásra is lehetőség van.

Prima Primissima díj

A díjat Demján Sándor vállalkozó a Vállalkozók Országos Szövetsége (VOSZ) támogatásával alapította 2003-ban; célja „a magyar értelmiség eredményeinek megőrzése, a hazai tudomány, művészet és kultúra fejlesztésének pártoktól független erősítése”. Az alapítványi formában felajánlott összeg több mint 2 milliárd forint, amit 10 éven keresztül osztanak ki a kiemelkedő tevékenységet felmutató, évente 30 jelöltből kiválasztott nyertesek között. Jelöltek a VOSZ elnöksége, megyei és szekcióelnökei, a társadalmi tanácsadó testületének tagjai, a Prima Primissima Alapítvány kuratóriuma, valamint érdekvédelmi, érdekképviseleti és szakmai civilszervezetek állíthatnak. Jelölhető minden olyan magyar állampolgárságú, magyarországi székhelyű jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező társaság, társadalmi szervezet és alkotóközösség, amely a Magyar Köztársaság területén végezte elismerendő tevékenységét. A kegyeleti termékgyártók elismerését jelenti, hogy 2012-ben Balogh Károly és Kőrösi Zsolt a Karsol Kft. tulajdonosai lettek az év vállalkozói. A díjat a Vállalkozók Országos Szövetségének évvégi ünnepségén adták át a Prima Primissima Gálaestet megelőző díjkiosztón. A díjat Demján Sándor, a VOSZ elnöke, illetve Szíjjártó Péter adta át.

Temetőfejlesztés

Nagycsány község Vajszló és Sellye között, az Ormánság közepén található. A községben a jelenleg használatos temető rendkívüli adottságú terület. A belterületi határ mentén, a külterületen helyezkedik el, egy dombtetőre épülve. A domb a faluhoz közeledve a közlekedési útról jól látható és lenyűgöző látványt nyújt. A magaslat körül tágas szabad terület, szántó, gyepek helyezkedik el, így a dombra, ill. a temetőre való rálátást semmi nem zavarja. A temető környezete nyilvántartott régészeti lelőhely, ezért a fejlesztéseknek illeszkedniük kellett a tájhoz.

A megvalósult fejlesztés a ravatalozótól nyugatra helyezkedik el, amely egy 3 méter széles úttal közelíthető meg, a végén pedig kőlépcső épült, mely a dombtetőre viszi a látogatót. A bevezető út egy kör alaprajzú központi térre érkezik, e köré szerveződnek a sírhelyek. Minden sírhelytel szemben egy-egy farönkből készült pad került elhelyezésre, amelyeket örökzöld kis cserjék és virágágyások öveznek. A projekt keretében gyönyörű kovácsoltvas kaput is kapott a bejárat. A temető köré pedig élő sövény került kitélepítésre. A temető körbekerítése jogszabályi kötelezettség, ezt Nagycsányban természetes növényzettel oldották meg, amely tovább emeli a táj arculatának szépségét.

Kereszt a Pápai temetőben

A pápai Alsóvárosi temető (itt került eltemetésre egykori kollégánk Kapfingér Béla) bejáratánál közösségi összefogással új keresztet állítottak Járóka Béla vállalkozó kezdeményezésére a Pápai Lokál Patrióta kör koncertet szervezett Fodor Bernadett előadó művész részére. A bevételből és az adományokból megvették az anyagot, Járóka Béla pedig elkészítette a keresztet. Járóka Béla hittel és meggyőződéssel vallja, hogy a temetőben fontosak a közösségi helyek, ebben az esetben a kereszt, ahol az emberek méltó képpen imádkozhatnak és gyertyagyújtással emlékezhetnek máshol eltemetett szeretteikre.

A kereszt a temető díszé lett, amelyet a temetőlátogatók örömmel vettek birtokba.

Megemlékezés Budapest II. világháborús polgári áldozatairól

A Miniszterelnökség égisze alatt működő Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság évtizedes hagyományának megfelelően megemlékezést szervezett a II. világháború polgári áldozatainak emlékére.

A magyar fővárost gyakran „második Sztálingrádnak” emlegetik, ugyanis Budapest ostroma volt a második világháború egyik leghosszabb helységi harcra. A szovjet Vörös Hadsereg által 108 nap alatt végrehajtott Budapesti hadműveletből 51 napon keresztül a főváros utcáin dúltak a harcok. A lakosság azonban itt nem került evakuálásra, mint például Sztálingrád esetében. Az ostrom 800 ezer budapesti lakos feje fölött zajlott, akik ebben az időszakban a pincékbe, óvóhelyekre húzódva próbálták meg átvészelni a harcokat. A fővárosért vívott küzdelem végzetével 38 ezer ártatlan civil vesztette életét. A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság fontos kötelességének tartja a II. világháború polgári áldozatairól emlékezni és emlékeztetni!

Budapest ostromának áldozatairól számos szemszögből tart több szervezet is megemlékezést a harcok utolsó napjainak évfordulóin. A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság ezekkel szemben politikai, vallási, etnikai hovatartozástól függetlenül a háború legnagyobb veszteseit tartja szem előtt, az ártatlan civil áldozatokat. A bizottság a megemlékezés helyszínéül a legtöbb veszteséget elszenvedő budai kerületek két felrobbant lakóépülete, a Margit körút és a Keleti Károly utca sarkán egykor állt Regent-ház, valamint a Vitéz utca és Fő utca sarkán hajdan magasodó bérház áldozatainak tömegsírait választotta. (A bizottság tavaszi munkatervében szerepel a két síremlék teljes körű felújítása.) Itt, a sírok előtt már közel egy évtizede rendezi meg politikailag

semleges megemlékezését, melyen minden évben magas számban vesznek részt a kormányzat, a közigazgatás, a honvédség, a főváros, társadalmi szervezetek és egyházak képviselői, valamint számos budai iskola tanulója és pedagógusa. Az iskolások részvétele külön öröm a bizottság számára, hiszen számukra egyfajta rendhagyó történelemóraként is szolgál ez a megemlékezés.

Idén, február 12-én minden eddiginél több iskolás jött el tanáraival a megemlékezésre. Boross Péter volt miniszterelnök, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság elnöke köszöntötte a sűrű hőses ellenére is megjelent nagy létszámú emlékező közönséget. Köszöntőjében kiemelte, hogy számos esetben fontos megemlékeznünk, de a háború áldozataiként meghalt ártatlan nők, gyerekek és idősek kiemelten megérdemlik az utókortól a főhajtást. Ebben az évben Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár mondott emlékbeszédet, amelyben emlékeztetett a háborúk borzalmaira. Közölte, hogy minden közéleti

szereplőnek, minden politikusnak, minden tanárnak és mindenkinek, akire emberi életet bízta, figyelmeztetnie kell a XX. század borzalmaira, a háborúkra, hogy azok ne történhessenek meg még egyszer. Végezetül kiemelte azt is, hogy a Kormány nagyra értékeli a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság munkáját, hogy a fiatalok számára megteremtse az

emlékezés lehetőségét. Jelezte: az új oktatási-nevelési programokban a főhajtás, az áldozatok előtti tisztelet külön figyelmet fog kapni.

Az eseményen többek között részt vett Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke; Darák Péter, a Kúria elnöke; Domokos László, az Állami Számvevőszék

elnöke; Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal volt elnöke és Antall Józsefné is. A bizottság számára sokat jelent, hogy a tömegsírokban nyugvók ma is élő hozzátartozói szintén részt vettek a megemlékezésen.

Tóth Zsolt
Fotó: Kapusi

Séta a Farkasréti temetőben

Az 1894-ben megnyitott temető Magyarország egyik legjelentősebb sírkertje.

Elsősorban a Németvölgyi temető tehermentesítésére hozták létre, a könnyebb megközelíthetőség érdekében 1902-ben villamos vonal is készült hozzá.

Helyének kijelölését nagy vita előzte meg, hiszen egy gyönyörű helyen fekszik, ahol sokan inkább lakóingatlanokat és üdülőket szerettek volna látni.

A régi budai temetők megszüntetésével a Tabáni és Németvölgyi temető számos megőrizni kívánt sírját ide helyezték át.

1938-ra a főbejáratnál elkészült egy korszerű kiszolgáló épületegyüttes (új ravatalozó, templom, harangtorony, kálvária, árkados kriptasor, üzletek), mely a II. világháborúban elpusztult. A háború után a ravatalozót és az árkados kriptasort helyreállították, az egykori templomot és harangtoronyt pedig urnás temetések számára alakították ki.

A ravatalozót az 1980-as években átépítették. Egyik reprezentatív termét Makovecz Imre tervei szerint készítették el. (2011 októberében itt ravatalozták fel az elhunyt építész.) A főbejárati téren, a háborúban megsemmisült, Horvay János Jó pásztor című szobra helyén Mészáros Mihály főnixet ábrázoló alkotását állították fel.

1952-ben a Kerepesi úti temetőt lezárták, így a Farkasréti temető lett a főváros legkeresettebb temetője. A háború előtti politikusok, magas rangú tisztviselők, katonák, egyetemi tanárok, orvosok és a művészvilág preferált temetője lett. Több jeles személy nyugszik itt, mint a Kerepesi temetőben.

Többek között itt található Székfű Gyula (Székesfehérvár, 1883–1955 Budapest) történész, egyetemi tanár sírja. A síremlék Pátzay Pál alkotása.

Három nemzedék című, 1920-ban megjelent munkája alapozta meg a két háború közti rendszer ideológiáját. Bethlen István politikáját támogatta. 1939–44-ig vezető publicistája volt a németellenes, ellenzéki Magyar Nemzetnek. 1945–48-ig moszkvai követ volt, a kommunisták hatalomra jutásuk után felmentették és nyugdíjazták.

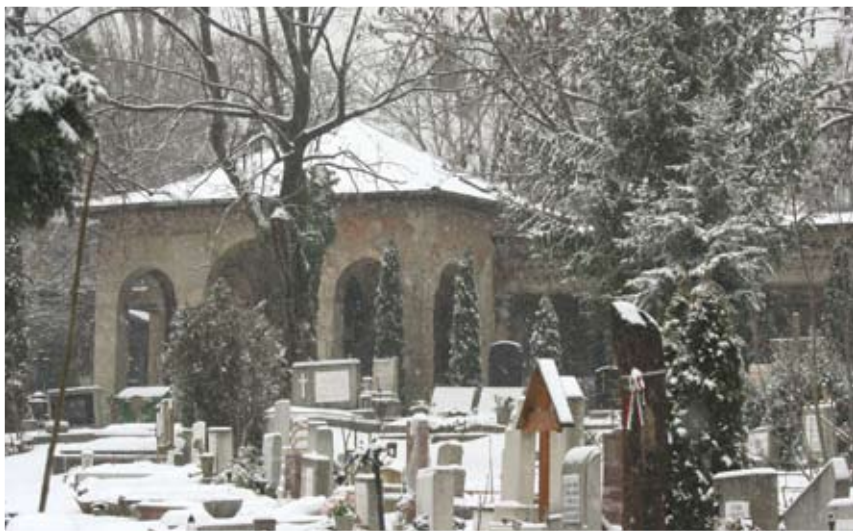
Hóman Bálinttal közös művük az 5 kötetes Magyar történet című, maig a legalaposabb a magyar történelmet feldolgozó munka.

Kodály Zoltán (Kecskemét, 1882–1967 Budapest) márvány síremléke a család több tagjának is emléket állít.

Kodály a modern magyar zene és a XX. századi zene tanításrendszerének világszerte elismert kidolgozója, akinek alapelve, hogy „legyen a zene mindenkié”. Véleménye szerint a jó zenész ismérvei: a kiművelt hallás, az értelem, a szív és a kiművelt kéz.

Kodály egyik tanítványa, Bárdos Lajos (Budapest, 1899–1986, Budapest) karnagy,

kórusvezető is itt, a tanára közelében lelt nyugalomra. Ő indította el 1934-ben az Ének-lő Ifjúság mozgalmat. 1942 és 1962 között a Mátyás-templom karnagya. A városi ifjúság

Több sportoló is itt talált végső nyugalmat. Közülük talán a legnépszerűbb Farkas János (Budapest, 1942–1989 Budapest), az egyik legnépszerűbb magyar labdarúgó

körében népszerűsítette a népdaléneklést. Közvetlenül Bárdos mögött Raics István (Baja 1912–Budapest 1986) költő, műfordító, író, zenekritikus sírja található.

Érdemes szót ejteni Ráday Imréről is (Budapest, 1905–1983 Budapest), aki a 30-as évek filmjeinek jóképű szívtipróját játszotta, míg zsidó származása miatt ezt megtehetette. A háború után számtalan tévéfilm és színházi előadás szereplője volt.

volt, megkockáztatom, hogy minimum Albert kvalitással rendelkezett. Ha az 1966-os angolai vb. valamelyik televízióban szóba kerül, szinte biztos, hogy Farkasnak a brazilok ellen lőtt csodálatos gólja szerepel a műsorban. 1964-ben a Lakat Károly vezette olimpiai aranyat nyert csapat tagja volt, szerepelt az eb. bronzot szerzett együttesben is. A Vasas-sal 1966-ban veretlenül nyertek bajnokságot, Farkas 25 góllal pedig gólkirály lett. A chilei

Hexagonal torna, melyet a Vasas veretlenül nyert a Santos (Pelével) Penarol, Colo-colo, stb. csapatok előtt, egyik legnagyobb sztárja volt. Chilében még 20 évvel a torna után is öt ábrázoló domborművet avattak.

De megtaláljuk egyik legnagyobb lírai költőnk, Tóth Árpád emlékhelyét ugyanúgy, mint a Ranódy László által rendezett Valahol Európában című film gyermek főszereplőjének a sírját is.

Marján Tibor

A „Radó Dezső” XVII. Országos Ifjúsági Őszi Kegyeleti Virágkötészeti Verseny a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campusán

2012 októberében 17. alkalommal került megrendezésre a több mint másfél évtizedes hagyománnyal rendelkező verseny, az Őszi Kertészeti Napok keretében. A versenykiírásnak megfelelően pénteken készültek a versenyfeladatok, a zsűrik is elkezdték a munkát délután és az ünnepélyes eredményhirdetésre szombaton délelőtt került sor. A készítményeket még vasárnap folyamán is megtekinthette az érdeklődő közönség.

A Himnusz eléneklésével nyílt az eredményhirdetés. Ezt követően a megjelent neves személyiségek, a díjak felajánlóinak köszöntése és bemutatása következett, akik a következők voltak: Gránicz-Gáspár Istvánné, a Vidékfejlesztési Minisztérium tanácsadója, dr. Palkovics László professzor úr, a Budapesti Corvinus Egyetem oktatási rektorhelyettese, dr. Hrotkó Károly professzor úr, a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karának dékánja. Varga József úr a Temetőkertészek Egyesületének elnöke, és a Magyar Temetkezés című folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke az utolsó pillanatban közbejött ok miatt nem tudott megjelenni, de díjat már előzőleg felajánlott.

Ezt követően a verseny résztvevői az általuk elkészített koszorúkkal egyenként bevonultak. Az alkotásokat (versenyműveket) Szakál Magdolna szaktanár – a rendezvény művészeti vezetője – szakavatottan, pár szóval értékelte. Ezután a zsűrik bemutatása következett. A versenyen összesen több mint 50 fő vett részt különböző versenykategóriákban. A vendégeket ezt követően egy színvonalas, hegedűre és zongorára írt komolyzenei szám szórakoztatta. Ezután dr. Palkovics László rektorhelyettes úr méltatta a versenyt és kiemelte jelentőségét. A szakközépiskolák tanulói szakmai tudásuk bemutatás mellett, itt ismerkedhetnek meg első alkalommal az egyetemmel, és

ez is inspirációt adhat nekik tanulmányaik itt történő folytatására. Ezt követően dr. Hrotkó Károly dékán úr osztotta meg velünk a virágkötészeti versennyel kapcsolatos gondolatait.

A díjkiosztás a „**Kegyeleti kötészet**” kategóriával kezdődött. Ezt részletesen ismertetem:

I. helyezést ért el és a VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézete díját kapja:

A Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola tanulója: **Kirilla Viven**. Felkészítő tanára: **Veress Borbála**. A díjat felajánlotta: dr. Mezőszentgyörgyi Dávid, főigazgató úr. A díjat átadta: Elekné Ludányi Zsuzsanna szaktanácsadó.

II. helyezést ért el a Temetőkertészek Egyesületének díját kapja:

a **Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola** tanulója: **Berdár Bernadett**. Felkészítő tanára: **Veress Borbála**. A díjat felajánlotta: Varga József elnök úr. A díjat átadta: Jámborné dr. Benczúr Erzsébet egyetemi tanár.

III. helyezést ért el és a Virágpaletta szövetkezet díját kapja:

A Göndöcs Benedek Középiskola, Szakiskola és Kollégium tanulója **Pándi Róbert**. Felkészítő tanára: **Szabó Emese**. A díjat felajánlotta: dr. Eke Sándor elnök, A díjat átadta: dr. Komiszár Lajos egyetemi főtanácsos.

A következőkben az „Asztaldíszítés”, „Térkompozíció” az „Egyéni összetett” és a „Csapatverseny” kategóriák győzteseit hirdették ki és vették át megérdemelt jutalmaikat. Az idén egy „Meglépetésfeladat” kategóriával is bővült a verseny. A „Környezetbarát virágkötészet” „A” és „B” kategóriáiban is kihirdették az eredményeket, ezek közül a következőket emelném ki:

Az „A” kategória első helyezettje **Berdár Bernadett**, aki az előzőleg ismertetett „Kegyeleti kötészet” kategóriában II. helyezést lett.

Második helyezett **Kurfis Renáta** a BCE hallgatója lett.

A „B” kategória első helyezettje a BCE hallgatói: **Dombováriné Barta Erzsébet Cecília és Riszter Ildikó** lettek. Felkészítő tanáraik: **dr. Fekete Szabolcs** és **dr. Komiszár Lajos**.

Második helyezett **Bokros Orsolya**, Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola. Felkészítő tanára: Veress Borbála.

Dr. Komiszár Lajos főtanácsos, a rendezvény főszervezője felkonferálta a legérdekesebb különdíjakat, amelyek közül az egyiket **Szentpéteri Szabolcs** a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola virágkötészeti szakoktatója, egyetemünk II. évfolyamos kertészmérnök alapszakos levelező hallgatója vehetett át. A másik különdíjat **Udvardy Zsófia** kapta, szintén a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola volt tanulója, aki korábbi versenyen itt díjat nyert,

ma a kertészmérnök alapszak II. évf. hallgatója. A harmadik különdíjat **Matók Andrea** doktorandusz vezetésével a Tájépítészeti Kar hallgatói vehették át.

Minden évben kiosztásra kerül a „Kredits József Emlékdíj”, melyet a szakma nagy virágkötőjéről neveztünk el. Az emlékdíj díjazottja, **a 2012. év virágkötészeti tanára: Gombás Attila virágkötő mesterképzések szervező szaktanára** lett. A díjat dr. Komiszár Lajos egyetemi főtanácsos adta át. A díjkiosztó ünnepséget dr. Klincsek Pál, a zsűri elnökének szavai zárták.

Jámborné dr. Benczúr Erzsébet
egyetemi tanár

BCE Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék

6000 Kecskemét
Mátyás király krt. 38.
temetokerteszek@gmail.com

Őseink temetkezési szokásai

Őseink a halált az evilági élet folytatásának képzelték el;

halottaikat e gondolatnak megfelelően temették el.

A temetés a sírgödör olyan tájolásával kezdődött, hogy halottaikat arccal Kelet, a felkelő Nap, az őshaza felé temették. A soros temetkezésnél a jurtákban való elhelyezkedés ellentétéként a nők helye jobb oldalt, a férfiaké bal oldalt volt. A sírba a halott használati eszközeit, fegyvereit is behelyezték, de fordítva, mint azt életében viselte. E szokás alapja az volt, hogy úgy gondolták, hogy a halottnak a más-világon meglegyen mindene, ami rangjához és mindennapjaihoz tartozik, de az a hiedelem is bennük élt, hogy a halott legkedvesebb tárgyait, ékszereit és fegyvereit más ne érintse.

Háromféle honfoglalás kori magyar temetőt szokás megkülönböztetni: 1. magányosan eltemetett előkelők és ún. „nagycsaládos” temetkezéseket; 2. a középréteg temetőit; 3. a szegények temetkezéseit. A nagycsaládos temetőbe gazdag harcosokat temettek pompás fegyverekkel, nyúzott lovaikkal és használati ékszerekkel; a női sírok is gazdagon ékszeresek. A halott vitéz kedves lovát a sírnál felál-

dozták, megnyúzták és a sírba csak a ló fejét, négy lábát és bőrét temették; a ló húsos részeit nyilván megsütötték és halotti tor keretében elfogyasztották. A „lovas temetkezésnek” több módját ismerték; volt, amikor a ló részeit és a lószerszámokat egy csomóban a halott lábához helyezték, volt, amikor a kitömött lóbőrt felszerszámolták és úgy fektették a halott mellé a sírba és végül volt, amikor csak a nyeret és a lószerszámot temették a sírba.

Minden bizonnyal a sírokat fejfákkal jelölték, amelyek nem maradtak meg. Ezek az ősi fejfák belső-ázsiai és erdélyi kopjafaelgondolás szerint a halott legfontosabb adatait és társadalmi helyzetét, foglalkozását, életkorát stb. jelölte. Árpád magyarjainak gazdagon való temetkezései még a X. század folyamán folyamatosan megszűntek; a halottakat ezután szegényesen „keresztény módra” temették el. Az egyházi alapvet, mely szerint „mezítelenül jöttél a világra és úgy is kell eltávoznod” ugyan még sokáig nem tartották be, hiszen a sírokban itt-ott még találunk „pogány mó-

don” „útravalót” edényekben, de a katonának nem „harcosok” többé, így fegyvereik sem kerülnek a sírokba. Régészetileg igen nehéz ezeket a „köznépinek” nevezett temetőket megkülönböztetni a Kárpát-medencében talált őslakosság, a szegény honfoglaló magyarság és a gazdagabb honfoglalók kései temetkezéseit. E temetők vizsgálatánál a biztos támpontot csak az antropológia tud adni.

Hampel József régész írta 1900-ban a következőket: „A honfoglalók, kik ezer évvel ezelőtt megszállták e földet, bebizonyították, hogy hatalmasabbak voltak, mint az egész terület többi lakossága, mely kénytelen volt meghódolni. A meghódítottak közt lehetnek szlávok, avarok, bajorok, frankok, gepidák, bolgárok, dalmaták s itáliaiak, és bizonyára e sokféle néptől is van hagyaték a IX–X. századi emlékek között, de archeológiai és néprajzi ismereteink nem jutottak el odáig, hogy az egyes meghódoló népek hagyatékaiból mindegyiknek odaítéljük a maga holmiját. Ellenben igenis módunkban van a homályba burkolt környezetből kiemelni a honfoglaló magyar ősök hagyatékát. Különválnak az a nyugati világ akkori emlékeitől. Felismerhető rajta, hogy a hódítók nem nyugat felől érkeztek, nem is gyalog jöttek, de lóháton és e tényeket tisztán látnók a sírok tartalmából akkor is, ha nem őrizte volna meg a honfoglalás történetét a história és ha nem volnának segítségünkre sem embertani sem nyelvészeti vagy néprajzi mozzanatok. Az emlékek csoportja tehát, melyeket magyar vezérek korabeli emlékeinek szoktunk nevezni, világosan tanúskodik maga mellett; nem lehet kétségünk az iránt, hogy azoktól származnak az emlékek, kik e hazát megalapították”.

Kiszely István:
A magyar nép őstörténete

Béke poraikra

Másfél évtizeddel ezelőtt újtára indított kiadvány harmadik kötetének bemutatására került sor 2013. február 15-én a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumban.

A számos érdeklődőt a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára Vargha Tamás köszöntötte, aki hangsúlyozta, hogy a honvédelmi vezetés nagyra értékeli a két kutató másfél évtizedes munkáját és a III. kötet megjelentetését nagyon fontos feladatnak tekintette. A köszöntő után dr. Havasi János a MTVA határon túli különmegbízottja mutatta be a könyvet. A Béke poraikra III. kötete „Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Németország és Szlovénia területén létesített második világháborús katonatemetőkben nyugvó magyar katonák sírhelyeit mutatják be a szerzők, az adott országok temetőinek fényképeivel gazdagon illusztrálva. Bús Já-

nos és Szabó Péter évekkkel ezelőtt sziszifuszi munkával dolgozta fel és tette közzé a keleti hadszíntér, majd a Kárpát-medence területén hősi halált halt, illetve sebesülés vagy betegség következtében elhunyt katonák névsorát, bemutatva egyúttal háborús helyszíneket és relikviákat, publikálva sok száz temető fényképét, illetve térkép-vázlatát. Ezer és ezer családnak adták vissza a reményt, hogy nyomtalanul eltűntnek hitt hozzátartozójuk nyughelyéről, ha megkésve is, de végre megbízható információt szerezhetnek”.

Bús János elmondta, hogy a hosszas várakozásnak egy előnye van: a III. kötet több és teljesebb lett mint ahogy azt korábban tervezték. Ebben a kötetben szerepelte-

tik azokat az adatokat is amelyek az első két kötet pontosításai és kiegészítései. A könyvbemutató végén Dr. Töll László alvezredes a HM. Katonai Hagyományőrző és Hadisírgondozó Osztály vezetője köszöntötte a résztvevőket.

Puskás Béla

A csend barátja, aki hagyja dolgozni az angyalokat is...

Varga László, plébános

Áll az oltárnál, és sugárik az örömtől. A lelki gyakorlaton, a gyalogos zárandoklaton, a katedrán, a betegágynál, idősek és fiatalok között is. Mindenütt. A mi arcunk is felderül az őszinte örömtől. Szükségünk is van rá ebben a depressziós, valláspótlékokat kereső, kavardott világban. *Varga László* kaposvári plébános, püspöki irodaigazgató a Szentlélek embe- re, akire sokan figyelnek. Figyelték évtizedekkel ezelőtt is, ám ő még több energiával vetette bele magát a szolgálatba. Most is az Úr szó- lóskertjében munkálkodik, fáradhatatlanul. Töb- bek között azért, hogy ne csak mi magunk, hanem a közösségek is a szeretet prófétái je- leivé váljanak. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha Jézus oldalán állunk, és az üzleti világ, illetve a média irányítása ellenére is képesek vagyunk radikális szabályokat szegő, elvárásokat átlépő megbocsátásra.

Varga László 1956-ban született Tapolcán. Édesapja több mint ötven éven át a sáska- i templom kántora volt, néhány éve elhunyt édesanyja pedig több évtizeden át sekres- tyésként szolgált. 1982-ben szentelték pappá, s elsőként Várpalotán káplánként pasztorálta híveit, és szervezte az ifjúsági és gitáros közö- ségeket 1987-ig, amikor Somogyfőszemen- szőlő helyezett plébánosnak. A Kaposvári Egyház- megye megalakulásakor, 1993-ban egy leve- let talált a sámsoni plébánia postaládájában, amelyen ez állt: „*Figyeld a rádiót, ha bemon- daná, hogy én vagyok a kaposvári püspök,*

akkor te vagy a Szent Imre plébánosa. Azon- nal csomagolj, küldöm a kinevezést..." E so- rokat az új egyházmegye püspöke, Balás Béla írta, s Varga atya valóban csomagolhatott, mi, kaposváriak pedig folyamatosan gazdagodha- tunk általa...

A plébános a folyamatos lelki építkezés mel- lett a közösségépítést, a kulturális értékköz- vetítés is szívügyének tekinti. Ezért oly meg- lehetősen gazdag az egyházközség éves eseménynaptára; a tiniklubtól kezdve a film- klubon, a zárandoklatokon át a Magyarország megújulásáért szervezett imaórákig számos lehetőség közül választhatnak a hívek. A lelki- gyakorlatairól és lelkigyakorlatos könyveiről is ismert, karizmatikus plébános hosszú időn át a kaposvári Nagyboldogasszony Római Ka- tolikus Gimnáziumban is tanított, s éveken át igazgatta a Szent Imre Kollégiumot, így nem- csak a diákokkal, hanem a pedagógusokkal és a szülőkkel is rendszeresen tartotta a kapcsola- tot; arra kérvén őket: építsék közösen Isten or- szágát. Ha egy papra illik egyáltalán a népszerű jelző, akkor ő mindenképpen az, ám ehhez – szerencsére –, megfelelő alázat is párosul. Nem véletlen, hogy felfigyeltek szolgálatára, s adnak tanácsaira, és nemcsak a miséken, hanem más templomi rendezvényeken – például koncer- teken, lelkigyakorlatokon – is mindig nagy a tömeg. Mint ahogy az általa koordinált és ne- ves előadókat felvonultató, Hit és Tudás Sza- badegyetem előadásain is tapasztalhattuk. Egy időben a börtönlelkézési szolgálattal is megbíz- ták, amit nagy-nagy szeretettel végzett.

Varga László a Szent Imre-templomban beve- zette az egész napos szentségimádást, amely- re egyre többen térnek be, hiszen sok a gyó- gyulni vágyó ember. Jó ideje pedig *Érints meg!* címmel havonta közbenjáró imaszolgálat is működik. Csütörtökönként *Hit és szenvedés* című tanítássorozat várja a híveket, keresőket. A plébános tagja a Szent Imre Öröksége Ifjúsági és Szociális Alapítvány kuratóriumának, amely számos, szociális hátránnyal küzdő személyen segít folyamatosan, de hittantáborokat, lelki és kulturális rendezvényeket is támogat.

Laci atya rendkívüli szociális érzékenységgel megáldott pap. Miközben az erősek egyházát

építette, éveken át gondozott egy mozgás- képtelen férfit Somogyfőszemen- szőlő édesapját ápolja. Alkoholistákat, börtön- ből szabadultakat gyűjtött maga köré, s míg hívei feljelentették püspökénél, addig a köz- ség tanácselnöke büszke volt a falu elesettje- it felkaroló papra. Kaposváron is mindig nagy figyelmet fordít a rászorulókat támogatására. Eb- ben is – mint minden más szolgálatában – te- vékeny közreműködők segítik. A szeretetszol- gálat idén januárban kapta meg a somogyi megyeszékhely közgyűlésétől a Kaposvár Vá- rosért kitüntetését.

Az elmúlt húsz évben a Kaposvári Egyházmeg- ye egyik legpezsgőbb lelki és közösségi he- lyévé vált a Szent Imre plébánia. Balás Béla meg- gyéspüspök nem véletlenül tekinti a plébániát az egyházmegye lelki laboratóriumának.

Laci atya rendszeresen tart lelkigyakorlatokat. Nemcsak Kaposváron, hanem szerte az or- szágban. Gyakran kéri fel, hogy kispapoknak mondja el tanításait, de hitoktatásról, szülői fe- lelősségről, az evangélium hirdetésének szere- péről is rendszeresen hallunk tőle a katolikus gimnázium szülői lelkigyakorlatán. Nyaranta hagyományosan a Szent Imre-templomban hallgatjuk tanításait, míg az egyházközség bú- csújára mindig más-más jeles paptársát kéri fel. Elmékedéseinek írott változata tenyérnyi kötetekben jelenik meg (A Főparancs, A halál tehetetlen, A szeretet új pünkösde, Istengyer- mekek, Életünk szentmiséje: A szentgyónásról I–II. A test teológiája I–II – csak néhány cím a sorozatból) – ezzel is még nagyobb tömege- ket bevonva az evangelizálásba. De róla is szü- letett egy beszélgetőkönyv *Heidl György* tollá- ból *A csend barátja* címmel.

A megyei napilap szavazatai alapján elsőként lett Az Év embere 2000-ben, 2006-ban meg- kapta a Kaposvár Város Szolgálatáért kitünté- tés, 2009-ben a Prima Primissima területi díját vehette át és Kerkai-díjas lett, tavaly augusztus 20-án alkalmából a Magyar Arany Érdemkereszt- tel tüntették ki, idén a január 7-i Megyénapon pedig Somogy polgáraiért díjban részesült.

Jean Vanier, Michael Marsch, Viennay Szent Já- nos, Terézanya – néhány név, akiknek élete pél- daként lebeg előtte. Az elmúlt két évtizedben számos riportot készítettem vele. Egyik inter- jújában azt mondta: „Amikor kirtartok a csend- ben, az imában, akkor kétszer annyi terhet is el tudok viselni frusztráció nélkül, mert közben azt tapasztalom, hogy a Mennyei Atya szün- telenül munkálkodik, de aktívan dolgoznak az angyalok és a szentek is. Én meg hagyom őket, hadd tegyék a dolgukat!”

Lőrincz Sándor
Fotó: Udvardy Márton

Tovább fejlődött a MANTEX

2012. évben a MANTEX Kft. 20,49 millió forint uniós támogatást nyert a Magyarország Fejlesztési Terv keretében. A 40,98 millió forintos összköltségű beruházásból ingatlanfejlesztés valósult meg. A projekt keretében 513 m² raktárcsarnok létesült, valamint 220 m² műhely terület került kialakításra, valamint 8,5 KW energiát szolgáltató napelemes rendszer épült ki. A fejlesztés eredményeként a műhelyszerű gyártás helyett gyártósorokat alakítottak ki a kegyeleti profil által igényelt munkahelyek kialakításával. Termelékenységük növelésétől költségcsökkenést, valamint az export piacaik bővülését várják. A létszám megtartásán túl 3 új munkahely létesítését tudják biztosítani 2013. évben. A napelemek használatba vételével az energia költségük várhatóan 1,2 millió Ft / év összeggel csökken.

Szalag átvágás!

(Balról jobbra: Puskás Béla, Pölczman Árpád, Lasztovcza Jenő, Pölczmanné Anikó)

Az új csarnok szemlézése.

515 m² alapterületű raktárcsarnok épült

A MANTEX Kft. 1989-ben alakult gazdasági munkaközösséggént, majd 1996-ban átalakult korlátolt felelősségű társasággá. A 100 %-ban magyar tulajdonú cég 23 éves textilipari és kárpitos tapasztalattal rendelkezik. Fő tevékenysége temetkezési textíliák, formaruhák gyártása. Telephelyei Ajkán és Budapesten vannak, jelenleg 46 fővel dolgoznak. Árbevételük éves szinten 500 millió forint nagyságrendben mozog. Fő partnereik a magyarországi temetkezési vállalkozások. Ezen túl az árbevételük 15 %-a export értékesítésből származik. A cégnél a temetkezési textíliák gyártásához az elmúlt években jelentős beruházásokat hajtottak végre. A legkorszerűbb, számítógéppel vezérelt hímző, steppelő, csipkegyártó, varró gépparkkal rendelkeznek.

 Mantex
1989

www.mantex.hu

Puskás Béla

Velünk könnyebb,
mint nélkülünk!

MAGYARORSZÁGI FÁBÓL
EXTRA MAGAS FÉNY, KITŰNŐ MINŐSÉG
MAGYAR MUNKAERŐ